

GLASTUINBOUW ALTERNATIEF DUBBEL SCHERM

Spouwscherm biedt teler stabiel klimaat

- Extra besparing in energie van 16 procent
- Stabieler kasklimaat en betere vochtafvoer
- Vooral interessant voor oudere kassen

KIMBERLY BAKKER

Paprikakwekerij De Bleiswijkse Zoom heeft sinds november een spouwscherm in gebruik. Bij een spouwscherm wordt op relatief korte afstand van de bestaande scherminstallatie een extra dradenbed gemaakt waar een nieuw, extra schermdoek op wordt gelegd.

‘Dit principe wordt ook gebruikt bij woningen. Denk aan dubbel glas. De spouw tussen de twee schermen creëert stilstaande lucht en dat resulteert in energiebesparing’, legt operationeel manager Gerdo Wennekens van Doek en Draad uit. Dit bedrijf levert, installeert, monteert, vervangt en renoveert schermdoeken en draden van scherminstallaties.

Energiebesparing was ook voor Martijn Ammerlaan van De Bleiswijkse Zoom reden om te investeren in een spouwscherm. ‘Ik wil graag plantoptimaal telen en tegelijkertijd mijn energiebehoefte omlaagbrengen. Met het oog op de energieprijzen was dat ook noodzakelijk.’

In de basis resulteert een enkel scherm in een energiebesparing van 47 procent. Een spouwscherm levert een extra besparing van 15 tot 16 procent op, blijkt uit cijfers van Doek en Draad. Daarmee wordt een totale energiebesparing van zo’n 63 procent gerealiseerd.

Daarmee zijn energieschermen volgens Wennekens een van de goedkopere oplossingen om energie te besparen. Het grote voordeel van een spouwscherm is dat slechts één installatie nodig is, in tegenstelling tot een dubbel scherm. ‘Een spouwscherm is zo ontwikkeld dat je twee

De bestaande scherminstallatie op paprikakwekerij De Bleiswijkse Zoom is eind vorig jaar omgebouwd tot spouwscherm.

Foto: Johan van Erven

‘Een spouwscherm is zo ontwikkeld dat je twee in één hebt’

in één hebt. Dat betekent dat je het scherm kunt toepassen op plekken waar je geen tweede scherminstallatie kwijt kunt’, stelt de operationeel manager.

GEMAKKELIJK OMSCHAKELPROCES

De enige vereiste is dat wordt gekeken naar de vrije ruimte om het scherm te bewegen, vertelt commercieel productspecialist Johan van Erven van Ridder, dat onder meer klimaatcomputers, schermdoeken

en aandrijfsystemen ontwikkelt. ‘Is die vrije ruimte voldoende, dan kun je vrij gemakkelijk omschakelen.’

De duur van het omschakelproces is afhankelijk van de grootte van de kas. ‘Een kas van 5.000 vierkante meter hebben we misschien in anderhalve week klaar, terwijl we voor een kas van een paar hectare meerdere weken nodig hebben’, vult Wennekens aan.

Ook de bereikbaarheid van de kas en het soort profiel dat is gebruikt kunnen invloed hebben op de installatieduur. Wennekens: ‘Als een teler wil omschakelen van een enkel naar een dubbel scherm, moeten daarvoor aanpassingen worden gedaan op de bestaande profielen. De clips moeten zo worden gemaakt dat ze op die profielen passen. Soms lopen we daar tegen maatwerk aan.’

De bestaande scherminstallatie op De Bleiswijkse Zoom is door Doek en Draad omgebouwd tot spouwscherm, met daaronder een extra scherm. Dit kan uiteindelijk een klimaatscherm of foliedoek worden. Met dat extra scherm hoopt

Ammerlaan een nog beter klimaat te kunnen creëren voor zijn planten. ‘Energiebesparing staat niet per se bovenaan mijn prioriteitenlijst. Het is mooi meegenomen, maar in eerste instantie kijk ik naar de plant’, vertelt de teler.

Ammerlaan concludeert dat het klimaat in de kas sinds het plaatsen van het spouwscherm flink is verbeterd. ‘We hebben meerdere meetboxen in de kas hangen. Voor plaatsing van het spouwscherm waren er veel temperatuurschommelingen door de kas heen. Nu is het kasklimaat stabiel. Ook de vochtafvoer verloopt goed. Dat is voor de plant

heel belangrijk. De plant moet niet in zijn eigen vocht blijven staan.’

Van Erven was enigszins verast door deze resultaten. ‘Ik verwachtte juist problemen met een te hoge luchtvochtigheid, omdat twee doeken over het algemeen minder vochttransport geven dan een enkel schermdoek. Het is goed om te horen dat het juist anders uitpakt.’

Doek en Draad heeft de eerste drie spouwschermen voor dit jaar al verkocht. Maar een spouwscherm is volgens Van Erven niet voor elke tuinder interessant. ‘Het is een oplossing voor de energie-intensieve teelten die minder gefocust zijn op lichtintensiteit. Schermen houden immers licht tegen. Je kunt denken aan kwekers van potplanten en tropische planten.’

OUDERE KASSEN

De technologie is ook interessant voor ondernemers met oudere kassen en kassen waarbij geen mogelijkheid is voor een dubbel scherm. ‘Al geef ik meteen toe dat dit er in Nederland niet veel zijn. Frankrijk is een interessantere markt. Daar vind je nog veel foliekassen. Ondernemers met zo’n kas hebben niet de mogelijkheid over te stappen op een dubbel scherm’, vertelt Van Erven.

Ammerlaan vindt dat iedere teler voor zichzelf de rekensom moet maken. ‘Voor mijn bedrijf was de investering in een spouwscherm de interessantste oplossing, maar dat geldt niet voor iedereen. Elk bedrijf is anders uitgerust. Weeg daarom de verschillende opties tegen elkaar af. Maar neem daar ook een spouwscherm in mee.’

Stilstaande lucht resulteert in energiebesparing

De werking van een spouwscherm is te vergelijken met dubbel glas, legt commercieel productspecialist Johan van Erven van Ridder uit. ‘Bij dubbel glas worden twee ramen dicht op elkaar geplaatst. Daartussen ontstaat stilstaande lucht. Die lucht zorgt ervoor dat dubbel glas energiezuiniger is dan enkel

glas. Bij een spouwscherm gebeurt hetzelfde, maar dan met twee doeken.’ Uit onderzoek van Wageningen University & Research blijkt dat de ideale afstand 3 tot 7 centimeter is. ‘Worden de doeken verder uit elkaar geplaatst, dan ontstaan luchtbewegingen. Dat zie je vaak bij dubbele schermen’, concludeert Van Erven.

COLUMN

Wat doe jij om duurzame ontwikkelingsdoelen te behalen?

ZIJN JULIE AL op de hoogte van de zeventien duurzame ontwikkelingsdoelen? Dit zijn de doelen die in 2015 in de Verenigde Naties zijn aangenomen als onderdeel van de ‘Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling’. Deze doelstellingen vormen een wereldwijde oproep tot actie om de planeet te beschermen, armoede te beëindigen en ervoor te zorgen dat alle mensen vrede en welvaart ervaren.

In de eerste tien ontwikkelingsdoelen wordt gestreefd naar: geen armoede, geen honger, goede gezondheid en welzijn, kwaliteitsonderwijs, gendergelijkheid, schoon water en sanitair, betaalbare en duurzame energie, waardig werk en economische groei, industrie en innovatie en infrastructuur.

De laatste zeven doelstellingen van de Verenigde Naties richten zich op: ongelijkheid verminderen, duurzame steden en gemeenschappen, verantwoorde consump-

tie en productie, klimaatactie, leven in het water, leven op het land, vrede, justitie en sterke publieke diensten en partnerschap om de hiervoor genoemde doelstellingen te bereiken.

Uiteindelijk is het de bedoeling dat ieder mens en bedrijf aan de slag gaat met de doelen van de Verenigde Naties, waardoor we de wereld gezamenlijk een beetje schoner, duurzamer en eerlijker maken. In de afgelopen periode werd ik ook via de telersvereniging in dit verhaal meegenomen. En als je kijkt naar deze doelstellingen staan er eigenlijk ook helemaal geen gekke voornemens bij. In principe zijn het zaken die iedereen wil bereiken. Waarom is het dan zo moeilijk om deze zeventien doelen te bereiken?

Ik denk namelijk niet dat we de gestelde doelstellingen voor 2030 gaan behalen. Ik denk dat we alleen maar meer

oorlog krijgen. De kloof tussen rijk en arm is enorm en de zorg staat ontzettend onder druk. En wat mij natuurlijk het meeste aan het hart gaat is de tweede doelstelling: geen honger. Als producent van voedsel wil je daar wat aan doen.

Maar vorige week las ik dat de prijzen in de supermarkt opnieuw zijn gestegen. Inflatie noemen ze dat. Of het doorberekenen van de kosten. De prijs voor een komkommer in het supermarktschap kwam gemiddeld uit op 0,83 euro, terwijl wij 0,08 euro krijgen.

De grote vraag is echter: wat doe je zelf? Hoe ga jij werken aan deze doelstellingen? Daar begint het allemaal mee. Op de school van onze kinderen krijgt ieder kind één keer per week een stukje komkommer. Zo helpen we toch een klein beetje mee aan het bestrijden van honger en het stimuleren van een goede gezondheid.

INGE BERGSMA-DE VRIES | KOMKOMMERTELER IN ERICA (DR)